

Podučne stvari.

Telovadno in boriteljsko imenoslovje.

Sestavil Ivan Z. Vesely, načelnik „Sokola“ ljubljanskega.

(Dalje.)

G.

Gabelgriff, medprijem.	Gleichhandig, obe roki ob enem.
Galopplauf, dir.	Gleichschultrig, obe rame ob enem.
Galopplausen, dirjati.	
Galoppsprung, skok v diru.	Gleichseitig, enakostranski.
Gang, hoja (pri borjenji: tečaj).	Gleitbahn, drsa.
Gangcontrafechten, tečaj prosti.	Gleiten, drsati.
Ganz, cel.	Glied, člen.
Ganze Wendung, cel obrat.	Glocke, zvonec.
Gebrauch, običaj.	Goldfinger, prstenjak.
Gefäss, ročaj.	Graben, prekop.
Gefässknopf, jabelko.	Grätschabschwung, odkolebljej v kreči.
Gefechtsebene, ravnina borjenja.	Grätschabsprung, krečni odskok.
Gefechtslinie, pologa borjenja.	
Gegen, proti.	Grätsche, kreča.
Gegenhieb, protisek.	Grätschen, krečiti.
Gegenzug, protihoja.	Grätschschwebe, krečni pomol.
Gehen, iti, hoditi.	Grätschsitz, krečna seja.
Genick, zatilnik.	Grätschsprung, krečni skok.
Genickhang, pobesa na zatilniku.	Grätschwippen, kolebati v kreči.
Genickstehen, stoja na zatilniku.	Griff, prijem (pri borbi prijemlje).
Ger, kopje.	Griff, držalo.
Gerade Finte, ravna lest.	Griffwechsel, menjava prijema.
Geräthübungen, vaje na orodji.	Grundstand, navadna stoja.
Gesicht, lice.	Grundstellung, navadni nastop.
Gewöhnlicher Gang, navadna hoja.	Gruppe, skupina.
Gleicharmig, obe rami ob enem.	Gruss, pozdrav.
Gleichbeinig, obe nogi ob enem.	Grüssen, pozdraviti.
	Gurt, pas.

(Dal. prih.)

Ozir po domovini.

Stare Fužine v Bohinji.

Zabavno berilo.

Kje vendar so te Stare fužine? utegne popraševati kak šolskoučen Ljubljčan. Bohinec mu odgovori: Na sredi zemlje, ako greš za solncem proti zahodu čez Tomin dalje in dalje, prideš, če imaš urne noge, v 4 letih čez Radoljico, Lesce in štenge do nekega jezera blizu Triglava, in da se prepričaš, ali je Triglav res sredi zemlje, skusi hoditi na vse kraje svetá in zmeril bodeš, da so Stare fužine na vse kraje okoli zemlje enako oddaljene, pot je tje in nazaj gredé ravno enoliko korakov dolg. — Drugi popraša morebiti: od kod so te visoke goré: Bohinec mu pové to-le pravlico: sedmi dan stvarjenja svetá je Bog ogledoval zemljo; nekoliko kamenja je Božjemu mojstru ostalo, nabaše ga v žakelj, pa ga naloží na svoje močne rame. Gospod hodi po zemlji in stavi meje med narodi; žakelj se pretrga in Triglav se zasadi globoko v zemljo, tako, da ga ni mogoče izrjavati, in ta visoka gora je zdaj tukaj. — Blizu Starih fužin je Bohinsko jezero. Po njem se v čolnu peljaje k „Savici“, praša bistroumna gospodičina: čujte, ribič, to jezero je eno uro dolgo, pol ure široko, 200 oralov, le štiri manj, mu je površne planote, in tam-le pod skalo je do dna 80 sežnjev globočine: koliko škafov vode je vendar v tem jezeru? Bohinec odloží veslo, nabaše si pipico, ukreše gobo, prižge tobak in puhne kake trikrat dim, — obriše si

usta in jo počasi zarobi tako-le: „en škaf, ko bi bil ta dovelj velik“.

Zdaj pa veste za kraj, kje da so Stare Fužine in Bohinca poznate po kratkem pa bistroumnem odgovoru. Po podobi je pa Bohinec lepo ravno zraščén, visoke postave, obraza možatega, zakrivljen nos ima in bistre oči; nošo ima navadno kranjsko in za klobukom peró.

Kako se Bohinec preživi? — Živina mu daje pi-jačo in obleko, iz rude pa dela denar, za katerega kupuje vsakdanji kruh. Posebno lepi denar pa Stare fužine dobivajo za tukaj kopani Bohinar, ki so ga Nemci krstili „Wocheinit“, to je, žveplenokislo apno, iz katerega krojijo Aluminium, katerega 1 funt veljá 80 gold. Po Bohinu na več krajih sledijo to žlahno kamenje, katero kopati imajo pa pravico le „bratje Loe-wig“ iz Vratislava (Breslava), in to do l. 1885. Srenja dobiva za vsak cent odpeljanega kamenja 3 krajc., več rudokopov služi lepe groše in vozači do Lesec imajo dobro plačilo. In tako je Božja miza tudi pod Triglavom dobrotljivo za goste pripravljena in resnica so Vodnikove besede:

Glej, stvárnico vse ti ponúdi,
Iz rok ji prejémat' ne mudi!

Slovenske uganjke

in njihov pomen za slovensko mitologijo.

Spisal Davorin Trstenjak.

I.

*Šilo bodilo, po sveti hodilo,
Ni pilo ne jelo, pa vendar živeló.
Kaj je to?*

Slovaci in Slovenci kraj Mure imajo zagonetko: „Šilo bodilo, po sveti hodilo, ni pilo ne jelo, pa vendar živeló“ — kaj je to?

Vprašani odgovorí: solnce; ako pa ne vé, se mu pové, da je solnce.

Bodeče solnčne žare so poganski narodi primerjali šilu in bodilu. Bodilo se rabi tudi v pomenu „Stachel“, v Slavoniji pa bodva znači trisulico, Dreizack, tridens. Iz te paralele solnčnih žarov z bodili se razjasnuje, zakaj je bil pri Persinih bogu solnca Mitri jež posvečen.*) Stari Polaci so zaradi tega solnce naravnost imenovali Boda. Poljski nabi-rovalec narodnih pesmi in povesti Žegota Pavli javlja, da po stari kroniki (Aq. Pol. B a St. Sczyg. Kr. 1663. str. 120), ktera govori o založenji kloštra Lysiagóra, je na tej gori najprvo stal poganski tempelj, ki je bil posvečen Ladi, Bodi in Leli (poświęcona trzem bał-vanom zwanim: Lada, Boda, Leli.¹⁾

Da so božanstvo Boda starodavni Slovani zelo častili, pričujejo imena po tem božanstvu sprijeta. Tako v fari male Nedelje na Štajarskem imamo vas: Bodislavci. Imé Bodislav je nosil nek staromoravski plemič. Zraven teh nahodimo imena: Bod, Boda, Bode, Bodej, Bodeš, Bodeta, Bodina, Bodin, Bodevoj, Bodula v starobolgarskih, poljskih in hr-vatskih listinah.²⁾

*) Da je tudi Slovanom jež služil za simbol solnca, pričuje uganjka:

Jaz sem jež,
Vsega sveta knez (primeri solnce: car, knez, vladika, beli Ban).

Imam za pocelico (kučmo, Kopfbedeckung)
Ostro bodalico.

Znana je na Hrvatskem in Štajarskem kraj ogerske meje. Zato solnčna božanstva med retranskimi spomeniki imajo bodaste ši-šake na glavi.

¹⁾ Žeg. Pauli Pies. lud. poljsk. str. 17. ²⁾ Moroškin, Imeno-slov, sub nominibus.